

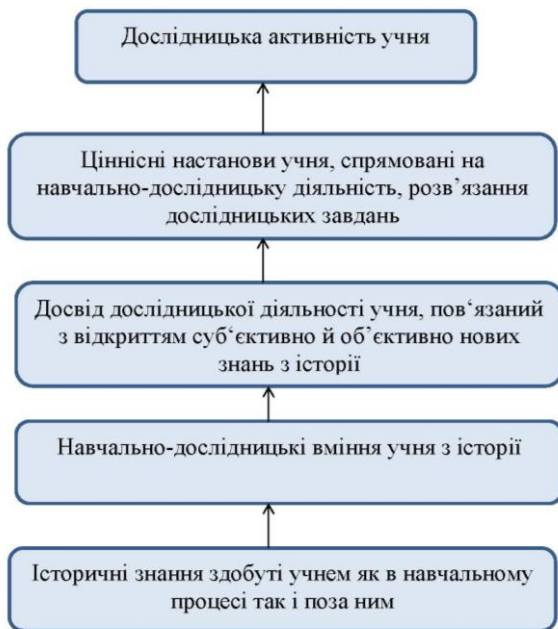
І. Мороз, науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ.

ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧНЯ В СИСТЕМІ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

Нині запровадження компетентнісного підходу до навчання історії є пріоритетним завданням. Незважаючи на наявність чималої кількості наукових праць з цієї проблематики досі немає єдиного визначення змісту дослідницької компетентності учня. Це, на думку методистів, ускладнює виявлення й обґрунтування оптимальних шляхів формування її в учнів [1; 4].

На основі аналізу наукових джерел [1 - 4] вважаємо, що дослідницька компетентність з історії - це інтегральна якість особистості учня, що виражається в готовності і здатності до пошукової, дослідницької діяльності, яка ґрунтується на знаннях, уміннях, навичках, здібностях і досвіді, набутих у процесі соціалізації й навчання історії, та пов'язана з відкриттям суб'єктивно й об'єктивно нових історичних знань та пізнавальною мотивацією, що виражається у формі пошукової, дослідницької активності особистості. Зокрема дослідницька компетентність з історії може проявлятися в готовності та здатності учня до інтелектуальної творчості, реконструювання історичних знань, оригінальне сприйняття навчального матеріалу, дивергентного мислення, що дає змогу швидко розв'язувати проблемну ситуацію (дослідницьке завдання).

Модель дослідницької компетентності учня з історії подана на схемі:

Базисом дослідницької діяльності з історії є знання здобуті учнем як в навчальному процесі так і поза ним. Без знань не може бути організована дослідницька діяльність. Втім, провідним складником історичної дослідницької компетентності є навчально-дослідницькі вміння. Саме вони в навчальному процесі «приводять в рух» знання. Систематичне застосування дослідницьких вмінь і навичок формують в учня досвід дослідницької діяльності та ціннісні настанови, орієнтовані на самостійний пошук, виконання досліджень і розв'язання навчальних проблем.

Література

1. Мієр Т.І. Дидактичні засади організації навчально-дослідницької діяльності молодших школярів: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Тетяна Іванівна Мієр; Інститут педагогіки НАПН України - Київ, 2014. - 594 с.
2. Міхно О.П. Організація дослідницької діяльності старшокласників у процесі вивчення української літератури : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / О. П. Міхно; Ін-т педагогіки АПН України. - К., 2010. - 209 с. - укр.
3. Мороз П.В. Дослідницька діяльність учнів в процесі навчання історії України: методичний посібник / Петро Володимирович Мороз - К.: Педагогічна думка, 2012. – 128 с.

4. Омельчук С.А. Методика навчання морфології української мови в основній школі на засадах дослідницького підходу : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / С. А. Омельчук; Херсон. держ. ун-т. - Херсон, 2014. - 537 с.